

GYÁSZ BESZÉDEK

N É H A I

KISS PÁL

VOLT SZENTESI REF. LELKIPÁSZTOR

VÉGTISZTESÉGÉRE.

GYÁSZ BESZÉDEK,

MELYEK

N É H A I

K I S S P Á L

VOLT SZENTESI REF. LELKIPÁSZTOR

VÉG TISZTESSÉGÉRE

TEMETÉSEKOR TARTATTAK

SZENTESEN

1880-ik évi január 23-án.

Kiss Pál szentesi református lelkipásztor dédunokájá-
nak, Földvári Lászlóné Petőry (Petrík) Ulrikó
(Bp. 1193. Alórizi Ks. u. 54.) és testvéreinek ajándéka
a Szentesi Központi Református Egyházközségnek.

Szentes, 1987. nov. 18.

IMA A HÁZNÁL.

ELMONDOTTA

MARJAI PÉTER,

SZENTESI REF. S. LELKIPÁSZTOR

Koporsó mellől zeng fel halotti énekünk, koporsó mellől emelkedik könyörgésünk hozzád, életnek és halálnak szabados ura nagy Isten! Siralom és jajszó vegyül énekünk s könyörgésünk közé, bánatos keblek jajszava. Mint gyász oltár körül, úgy borulunk le e koporsónál, és ez oltárra könnyek özönlenek, szívfájdalom, bánat, keresztyéni részvét könnyei.

Atyánk, kegyelem Istene! Óh hallgass meg minket fájdalmunkban, hiszen te a veszteségek között sem hagyod el a tieidet; letöröd a sirók könnyjeit, s megenyhited a vérző sziveket. Te előtted hullanak itt e könyek, óh lásd, óh számláld meg ezeket irgalmasan, s nyujts vigasztalást a fájó sziveknek, megnyugvást hánykódó keblünknek, reménységet epedő lelkünknek. Amen.

Örökkévaló Isten, éltető lelke a mindenségnek! megdőbbenve borulunk le — mi porok és hamvak — előtted e koporsónál, s mulandóságunk érzetében, félve, remegve emeljük fel szívünket hozzád.

Egy régi hű szolgád koporsójához gyűltünk most ide, ki nemesen megfutott pályája alkonyán nyugalomra tért. Készen várja már a sötét sirverem, hogy őt, ki lelkének fényével, egykor sok ezerek világossága volt: örök sötét mélyébe takarja.

Óh ha elgondoljuk, hogy kialudt örökre ama fény, mely szent ígéd s a tudomány mélységeinek forrásából

tápláltatva, egykor oly sokakat vezérelt igazságra; ha elgondoljuk, hogy megszűnt dobogni ama szív, mely az evangéliomi szeretet szent lángjával ölelte keblére embertársait s hön szeretteit; ha elgondoljuk, hogy lezárdott s elnémult örökre amaz ajk, mely a hit s vigasztalás vizétől esergedezve, annyi kétség s fájdalomtól szorongó kebelnek adott megnyugvást s enyhületet egykor; ha elgondoljuk, hogy a tudományosan művelt, a gyenge erejű, de apostoli buzgalmu lelkipásztor, a szelid a nemes szívű emberbarát, a páratlan jószágú férj és családatya: most mint összeomlott hamv, mint az enyészet férgeinek martaléka fekszik e koporsóban; midőn e koporsóra tekintve, látjuk: hogy *az ur az ő szolgáinak sem adott változhatatlan erősséget: mulandóságunk, semmiségünk fájó érzetében, remegve sirunk fel hozzád óh Isten!*

De örök végzésed ez jó atyánk! hogy *porrá legyen mi porból eredt.* Te, ki a zajgó hullámnak partot, a zaklatott hajónak kikötőt, a zugó szélvésznek nyughelyet rendeltél a bércek ormain: te rendezed azt is, hogy az elfáradt vándor megpihenjen a sír keblén!

Te szólítád az élemedett szolgádat, az agg családapát is — hosszú küzdelmei után nyugalomra.

Mindenható szavad im beteljesülve már! A megrepesztett nádszál eltörött, a füstölgő gyertyabél véglobbot vetett, hosszú emésztődés után a nemes élet-fáklya kialudott, az elfáradt vándor pihenésre s a számos esztendőök viharai alatt megtört test, itt nyugszik immár a ravatalon, a tiszta lélek pedig megtért te hozzád, a ki adtad azt.

Nem zúgolódunk végzésed ellen óh atyánk, panasza nincs okunk; hű szolgád, ki itt nyugszik, nemesen élt, dicsőségesen halt; érett gabona volt: csűrbe kellett takaríttatnia; de ha mégis egy-egy bánatos sóhaly tör fel keblünkből, ha a zokogó, a vérző szívvel kesergő család könnyeivel összevegyülnek a mi könnyeink: részvétünk s hálánk tanújelei azok, mert hiszen ő nem csak szeretteinek, de sokaknak, mindnyájunknak kedves vala!

Óh hányan vannak, kiknek emlékében fellobog az ő munkásságának szelid vészfénye. Hányan vannak a gyülekezetben, kiket ő vezetett a vallás szelid karjain, mint gyenge csecsemőt az életbe, kiknek szívfrigyét ő áldá meg az ur oltáránál, s kiknek a veszteség súlyos perceiben, szeretteik koporsója felett, ő nyújtott enyhülést, vigasztalást.

Mindezek tisztelik emlékét, ne bántsod azért, hadd sirják felette a veszteség és hála könnyeit. . . .

De a bánat hönyjeiben, tündököltesd egyszersmind a vigasztalás szívárványát!

Vigasztald óh vigasztalások Istene, a sebzett szívű családot, a gyászoló özvegyet és sirva síró gyermekeit.

Adj nekik a veszteséget feledtető hű és résztvevő szíveket. Minthogy pedig legdrágább örökségöket, féltett kincsöket zárja e koporsó, kit e földön többé fel nem találhatnak: te légy az ő kincsök s drága örökségök óh Isten!

Vezérelj, igazgasd úgy utait, hogy a jó atyának szelleme, megnyugodva nézhessen vissza reájok!

Vigasztald óh vigasztalások Istene! egyetlen testvérét, számos rokonait, tisztelőit, minden szeretteit.

Őtet pedig, elaggott hű szolgádat, szent ügyed egykori harcosát, nyugtasd meg hosszas küzdelmei után az anyaföld kebelén. .

Lobogtasd sirja felett hűsége jutalmául az emléke szövétnekét; harmatoztasd poraira a hűség és kegyelet áldó könnyeit, lelkét pedig e megtört sugarát istenségednek, emeld fel magadhoz, az örök világosság honába, dicsőséged fénylakába, az egekbe. Amen.

UTÓ IMA A HÁZNÁL.

ELMONDOTTA

MARJAI PÉTER,

SZENTESI REF. S. LELKIPÁSZTOR.

Menj el immár elfáradt vándor! indulj ama titokteljes hosszú utra, honnan nincs többé visszatérés e földre, s hova előbb utóbb mi is mindnyájan elmegyünk. De előbb felvisszük még porsátorodat az urházának tornácába, hogy a végtisztességet megadjuk neked azon egyház falai között, hol egykor mint Istennek szolgája, te is lobogtattad az evangyeliom örök fényű szövétnekét, elviszünk oda, hogy lerójjuk irántad a vallásos kegyelet utolsó adóját, áldást könyörögve poraidra.

Hagyd el tehát, hagyd el e kedves hajlékot, melyben a szelid béke űlén, az önzetlen szeretet, a családi boldogság édes örömeit oly sokáig élvezéd, menj hagyd el örökre földi házádat.

Bucsu könnyek kísérnek utadon, menj, készen vár a siri ágy, nyugodjál ott pihenve csendesen, béke veled, Isten veled. Amen.

EMLÉK BESZÉD.

ELMONDOTTA

CSÁK MÁTÉ,

SZENTESI REF. IDŐKÖZI LELKIPÁSZTOR.

Csakugyan kialudt hát a szövétnek! A szenvedések hosszas küzdelmének csakugyan az lett a vége, hogy az elalélt vándor összeroskadt a halál csont kezének érintésére, a 72 éves sáfár bevégezte számadását az élettel s oda feküdt ama sötét, rideg, kietlen néma házba, a koporsóba, hogy letétessék majd a porágyra, hol az enyészet hullámai mindent elbontanak, a honnan visszajönni senkinek sem lehet.

Iszonytató mélység, sötét, kietlen pusztaság! miért, óh miért kell rideg kebledbe tekintenünk, midőn egy-egy kedvesünk kiszakasztatván karjaink közül, a gyászos hamvakban felmutatod a sötét jövőt és így szólász hozzánk: „Por vagy porrá kell lenned! A minden élőknak rendeltetett ház a koporsó, elhiv téged is! “ E bus hangokra elsáppadnak arczaink, összeszorul keblünkben a szív; merően nézünk a bucsuzó után és szemeink könnyei megerednek. Sirunk, és nem tudjuk az elhunytat siratjuk-e vagy magunkat; siratjuk az életet, melynek napja bármily magosan ragyogjon, előbb-utóbb leálozik; siratjuk az élet örömeit, melynek virágai bárminő teljeseek és szindusok legyenek is, elhervadnak, mint a letarolt mezők, mint a kerteknek dérlepte ékességei, melyek felett még búsan süvölt a fergeteg — a tél borít reájok havat, néma, fehér és hideg szemfedőt. — Siratjuk az élet dicsőségét, a tekintélyt, a jólétet, a gazdagságot, mert a kiásott mélységből egy láthatatlan szellem beszél, mely azt mondja, azt kiáltva, hogy oda egyebet nem vihetünk, csak egy keskeny és kemény halotti nyoszolyát, s a halálban feldult vonásokat eltakaró szemfödőt; és a koporsó lehet érzezből vagy deszkából, a szemfedő aranynyal áttörve vagy olcsó gyolcs-

ból, az semmit sem tesz; az egyik éppen olyan hideg, kemény mint a másik, a férgek éppen úgy megemésztik egyiket mint a másikat, s midőn felettük bezáródik a sír; a dicsőség, hír, gyakran eloszlik a szelek szárnyain.

Óh bizonyára, mennyi bú s keservjaj hangzik, mily tömérdek köny ragyog lezárt tetőd felett óh koporsó! mily sok örömvirágot, mily tömérdek lángoló szívet takart el már néma kebeled!? Mennyi megrabolt kebel borul reád, hogy elsirja rajtad, olyan nehéz, oly fájó bánatát. Csak aztán a könnyek és fájdalom felkölthetnék tegalább az elhunytakat!?... Óh akkor a csendes város a temető üresen állana, az elhunytak mindnyájan feltörnék koporsójuk lezárolt ajtaját, s keblökre sietnének az őket sirató kedveseknek... De az egyszer beszegzete néma ház, csak az örök tavasznak nyitja fel ismét zárait.

És a rideg bölcselő mégis arra int, hogy ne sirjunk, hogy némitsuk el a fájó kebelt... Ha azt akarjátok tépjétek ki előbb keblünkéből a szívet, e zajongva fájó darabot, némitsátok el a fájó hangokat, mert a szív a rideg szónak nem engedelmeskedik. — De mégis miért ragyognak most mindnyájatoknak szemeiben a bánatnak égő könnyecsepei?! Miért szakadoznak kebleitekből a fájdalomnak nehéz sohajtásai. Miért ez átalános bú és keserv mindnyájatokon?! Hiszen a könnyekhez csak a gyászba öltözötteknek van joguk, s az ember csak saját fájdalmát szokta a sohajtás szárnyain szívéből fel-fakasztani... Vagy talán mindnyájatoknak van joga e koporsóhoz, s éppen e jogotokat érvényesíteni gyúltetek össze itt, s hozátok el fájdalmatoknak bizonyítékait az égő könnyecseppeket és a felfakadó nehéz sohajokat!? Igen! *„Most tetszik meg, ki volt az elköltöző. Annyi szemből hull fölötte könny eső.”*

E gyászos koporsóban nyugvó férfin néhai Tiszt. **Kiss Pál** szentesi nyugalomra lépett ref. lelkipásztor. Eredetét vette néhaint. Kiss Bálint szentesi ref. lelkész és békés-bánati egyházmegyei esperes édes atyjától és Veresegyházi Éva édes anyjáról az 1808-ik évben. Mint igen tisztelt kitűnő papi család ivadéka mint-

egy születése alkalmával nyerte már örökségül a szépért, jóért, és nemesért hevülő szívet, nemes lelket s romolhatatlan kincsül az urnak félelmét, mely élte minden körülményeiben felemelte őt. Ily kincsekkel gazdagon lépett e városban mint szülővárosában, a nyilvános tanintézetbe, hol mint a tudományok nemes lángokban lobogtató műhelyében ész és erény fénylő világa gyuladt lelkében s szívében; mely mint az ég szeliden fénylő napja, életet és áldást hozó vala. És e felgyult tűz keblében, többé ki nem aludhatott. Ha megizlelé a tudományoknak drága italát, arról már le nem mondhatott, s szomja által úzelve ment a magasabb tudományok dicső csarnokába, a debreceni főiskolába s hányszor meglopá az álmok éjjelét, hogy mint a bányász egy halványan pislogó mécs mellett lebecsátkozzék a tudományok rejtett világába s felhordja onnan a darabos köveket, melyek majd az élet tégelyében megoldva, használható kincsekké váljanak. És ki tudná felszámolni az az idő alatt titkon elsírt könnyeket és elfojtott sohajtásokat. De eljön egyszer ennek is határa, s a mi után a remény távcsövén annyit tekintgetett, közel volt hogy feltalálja jutalmul a megérdemlett koszorút, az elismerés koszoruját. Mint hittudományokat dicséretes sikerrel végzett fiu, az 1830-ik évben iskola igazgatóul, professorul hivatott meg szülőföldre, oda, hol először látá a napnak áldó sugarit, hol a szülői ház falai között a szeretet édes gondja virrasztása mellett nyerheté a legelső ismereteket s tanulá ismerni, tisztelni s szeretni Istenét és emberbarátait. Miután pedig e sok tekintetben terhes és háládatlan, de szép és magasztos hivatal, az egyház és szülők közmegelegedésére három éven keresztül serényen folytatá... a tudományok és szép művészetek iránti vonzódás és lángoló szeretet ismét nem hagyták nyugodni őt s mint kiesebb vidékre repülő vándormadár, messze külföldre távozott. Meglátogatta Német- és Olaszország nevezetesebb egyetemeit, hogy gyűjtsön még több égi magvakat, melyek majd a megelegedés s boldogság drága kincseit teremjék számára. Távol hazájától idegen ajku s szokású nép között szenvedte a honvágy nehéz fájdalmait azon édes reményben, hogy egykor hazája méltányolni fogja küzdelmeit.

A hazaszeretet ismét visszahozta őt s hol végig álmodta egykor gyermekkorának tündérálmait, szülőföldén, hol atyja mint az egyház kitűnő lelkipásztora oly fényes eredménynyel működött — az 1834-ik évben pappá szenteltetvén — atyja mellett mint segédlelkész nyert alkalmazást. És ettől fogva megcsendültek ajkain az örökkévaló ige hangjai, s felmagasztosult lélekkel hirdeté az égi jó atyát. Hirdetett szabadulást, új eget és új földet, bűnbánatot a vétkesnek, kegyelmet a megtérőnek, jutalmat az erény nemes bajnokainak, kárhozatot a bűnök fiainak és a lelkek gyilkosainak. Tanítá a tudatlanokat, bátorítá a csüggedőket, felemelni segítette az elesetteket. A szenvedőket, nyomorultakat sorsukkal kibékíté, terheiket megkönnyebbité, a haldoklóknak megmutatta az égi fényes tájakat, s a feltámadás hitével, a viszonttalálkozás reményével, letörlé az elválás fájdalomának könyeit, az özvegyeknek, árváknak szívebeiket bekötözgeté s elhagyatottságukban a mennyei Atya gondviselésével vigasztalta meg azokat.

Ily működései közben érte 1837-ben a kitüntetés, midőn a Mező-Berényi reformált egyház rendes lelkészül hívta meg, egyszersmind pedig a szentesi reformált egyház is marasztotta őt, azon feltét alatt, időközi lelkészül, atyja mellett, hogy annak halála után mint rendes lelkész követendi őt hivatalában. És az urnak ifju szolgája a kedves szülőföldön maradt, hol miután mint minden ember, keblében hozta ő is e világra születésével a szív érzelmeit leküzdhetetlen vonzalmat érzett a családi élet iránt. Érezé, hogy rideg, kietlen, minden cél és jelentés nélküli az ember élete család nélkül, míg ellenben minő boldogító egy szeretett társsal megosztani az élet örömeit és fájdalmait, egy hű kebelre hajtani küzdelemben izzadó homlokunkat, s lágy kezekkel lesimítani arról a fájdalmak fellegeit: minő boldogító karjain hordozni, növelni, táplálni az embernek az ő gyermekeit. Mindez mennyire ösztönzi kebelét a munkára, soksorozza tetteit, szilárdítja kitartását. Mindezen a természet törvényei által parancsolt élvekért mint protestáns lelkész ő sem szakítá ki magát a természet kötelékei alól; nem utasítá vissza a családi boldogságot, sőt szíve egész szerelmével, lelke egész hevével csüggett

azon, s azért a most fölötte kesergő nőt Pethő Teréziát választá magának 1847-ben élettársul magának, és lőn családapa, birtokában mindazon erényeknek, melyek egy családfőt méltóvá tesznek arra, hogy koporsójára a szeretet könnyjei hulljanak; szerető, bizalmas, részvéte osztó, gondolkodása fáradhatatlan, igyekezete kitartó volt, Ugy állott családja körében, mint árnyatadó lombos fa, mely gyümölcseivel táplálja, árnyával elfedezi, a zivatarok ellen megvédelmezi szeretett övéit.

Mint férj az imádságig szerette nejét s annak boldogítására szentelé minden gondolatait, szíve minden érzeteit, ki mint gyenge folyondár kulcsolá át a szeretett férj nyakát, csókjaival simitá ki a redős homlokot, törle le a fáradság, tünődés verejték cseppjeit, . . . s átolvadva vele együtt egész lényükkel, szerelmök kedves zálogai: gyermekeik boldogítási vágyába, azokat jó emberekké, hasznos polgárokká, igaz keresztyénekké növelni hivatásának legmagasabb s legszentebb feladatának ismeré.

De a családi élet eme boldogságát megzavarta az, hogy édes atyja, a békés-bánáti egyházmegye nagyérdemű esperese elhalt 1853-ban utána azonban, eddigi működései elismeréseül rendes lelkésszé ő választatott, s mint ilyen még öt évig viselte e diszes hivatalt, mint az urnak egyik szerény, de mindenkor buzgó és hű szolgálja. Ekkor azonban, a megváltozott viszonyok következtében a lelkészi pályától visszavonulván nyugalmomba lépett. S attól fogva egyedül a családi körnek élt, mely számára az élet hánykodó hullámai közt egy kis sziget vala, egy elzárt kis világ hová a nagy világ lármájától, az érdek és önzés zivajától oly jól esett menekülnie. Mint madárnak a zöldelő bokrok közt elrejtett kisdud fészek olyan volt a családkör neki, hol az élet küzdelmeiben elfáradt fejét édesen hajtá a nyugalomra, s hol szeretteinek kebelén erőt megújulást nyert ismét a munkára. És míg családjának életadó napja volt, a legbecsületesebb, legőszintébb s legigazság szeretőbb emberek egyike volt a társadalomban is. Barátja volt mindenkinek és senkinek sem ellensége a kit mindenki szeretett. Nem kereste ő, mint sok mások ál utakon a becsületet és tiszteletet; nem lopta be magát nyájas tetszelgéssel a közönség szívébe, mert épen a nyílt

őszinteség minden utógondolat nélkül és az egyszerűség valának fő jellemvonásai. Birta a közszeretetet, de maga nem kereste; megnyerte mindenki bizalmát, de maga nem vadászta; szóval szive és érzelmei voltak az ő kedvességének forrásai. Hűségével, egyenes lelkűségével, nyílt őszinteségével nyerte meg embertársait; nem rettegett tőle senki, mert bosszúindulatot nem táplált szívében; nem irigyelte senki, mert önérdekeivel nem állott utjában senkinek.

És bár ilyen volt is az ő élete — nem kerülheté el ő is mint más ember a halált. 1880. január 20-án hunyta le az utolsó állomra szemeit. De mint nemes gyümölcs éréséhez idő kell, az ő nemes szívének is sokáig kell a szenvedések izzó tűzében égnie, hogy elhunynya tisztelőire, barátaira és kedveseire nézve ne legyen váratlan és idő előtti; hogy megszokják vérzőkebellet bár az elválás szomorú gondolatát; s hogy az utolsó percben, midőn összetört kebelének végső lehellete kiszállt, kedvesei végkép összezuzott szívvel ne omoljanak le hideg tetemire. Ugy van, úgy van, sokáig kelle szenvednie, hogy elviselhessük elvesztésének fájdalmát, s hogy megnyugvást találjon szívünk és lelkünk, midőn közülünk távozik — Oh bizonyára méltán hullanak koporsójára könyeink!

Gyászolják az elhunytat bús özvegye s az urtól nyert 9 gyermekei közül az életben levők: Mária férjezett Klein Árpádné 5 gyermekével, Bálint, Ida férjezett Burján Lajosné; — Terézia férjezett Onodi Szabó Gézánné gyermekével, Pál, Róza és Ilona. Fájlalja még az elhunytat egyetlen élő testvérje Kiss Ferencz nejével Szilágyi Teréziával s gyermekeivel.

Szeretett nő, bánatos özvegy! Illessem-e szivedet, hozzá merjek-e nyulni kebled fájdalmához, midőn a beneteket összefűző láncz elszakadása, mély sebet ütött kebleden. Te vagy azon szeretett lény, kinek okos lelked, forrón szerető szived férjed lelkét, szívét csaknem 33 éven át mondhatlan ragaszkodással ölelte, ki az ő életét széppé és boldoggá tevéd, ki neki hűséges nője, földi angyala, utolsó pillanataig éber őre és szeretetteljes ápolója valál. — Nem mondom, hogy ne sirj, mert a

könnyeket Isten a fájdalomak enyhítésére adá. Sirj, sirj vesztéségeden, de vigasztalódjál is, erősítsd meg lelkedet. Végy áldást azon Istentől, a ki a jó nők özvegyi, kenyerét megszokta édesíteni. Oh! az ég jól ismer téged, s letette jutalmadat. Oda megy most a te férjed is, hol majd, ha egykor földi pályádat te is megfutod, nyílt karokkal fog várni tégedet. Légy boldog addig is. Isten hozzád!

És ti szeretett gyermekei a megboldogultnak! Bánatotok sokkal mélyebb, hogy sem a legékeesebb szónoklat is felvidíthatna, szívsebitek sokkal vérzőbbek, hogy sem újabb fájdalom előidézése nélkül csak érinteni is lehetne. Hiszen ti érettetek dobogott legmelegebbena jó atyának szíve, ti érettetek fáradoztak tagjai. Hullassátok azért felette a gyermeki hála és kegyelet könyeit. Ő szellemével ezután is veletek leszen. Jelleme és példája világoló szövétnekként fog ragyogni előttetek . . . Isten veletek!

Kedves testvére! szélesen kiterjedt rokon családok; barátai és tisztelői! A jó testvér, a hű rokon, a nemes-szívű emberbarát egy-egy bucsukönnyet hágy nektek is az élet véghatáránál. Az ő melegen érző szíve, tiszta nemes jelleme, melyért becsültétek s szerettétek tartsa még emlékét szívetekben s mondjatok áldást poraira.

S te nemes város és te Siona az urnak s ennek nagyjai, kicsinyei, kiknek körében futotta pályáját a a boldogult: Virágozzál a te fiaidnak hű munkássága nyomán, nyomról-nyomra, nemzedékről-nemzedékre. Te pedig elhunyt kedves férfiu

Menj, inár, tovább nem tartoztatunk, —
Csendes álmod zavarni nem akarjuk, —
Bizony: reád csak áldást mondhatunk
Mig hanvaidat sirba takarjuk!
Pályád lefolyt, utad bezárva itt,
Hogy szebb öröm honába nyisd az ajtót:
Boldog tel mert elvitted kincseid,
S emléked áldott, nincsen rajta szenyfolt.
Az ur ki majdan szép tavaszt derít
A mostan alvó földre, tél, ha elmul:
Ne félj, a szemfedőt, mely most terít
Szintén leveszi rólad jutalmul. —
Akkor pedig, mert álma véget ér
Az elporló csont újra létre kél,
S Isten jószágod szép jutalmaként.
Tűzz homlokodra örök zöld babért. Ámen.

IMA A SIRNÁL.

ELMONDOTTA

MARJAI PÉTER,

SZENTESI REF. S. LELKIPÁSZTOR.

Isten! világok ura, Istene, kinek kezében élet és halál, ki ajkad egy leheletével az alvó tüzet hő lángra gyújthatod keblünkben s ismét elfuvallod azt! Itt e sötétlő porhantok felett, hol rothadás s enyészet férgei ülnek falánk tort a porembereken; hol a halál e rémes szörnyeteg kiterjesztett nehéz szárnyakkal ül a porba nyujtott martalék felett. . . E bús hazában, melynek porszemét megtört sziveknek könnyje alkotá; e bus hazában, meghajolva bár, de ég felé tekintve jó atyánk szent trónodig emelkedik szívünk és tőled esd enyhületet, vigaszt!

Itt van a földi pálya véghatára, az élet vándora itt teszi le vándor botját; a szív, mely egykor magas érzelmek központja volt, szeretetben, boldogságban lángolt: itt porlad el s lészen semmivé; a kedvesek, kiket egykor szeretettel öleltünk, a halál által leveretve, összetörtve idehozatnak, idetétetnek, hogy a dobogni megszűnt keblek egyesüljenek a porral, melyből vétettek s melybe visszatértek!

Ide hoztuk, ide tesszük a hű szolgádat is, ki élte folytán végső percig, buzgó, kegyes hű gyermeked vala, ki neved félve és embert szeretve munkálta a te dicsőségedet. Ki akkor is, hogy eljött a halál s feléje nyujtá rémletes kezét, szent trónodon csüggött szerelmével s a hívó szóra úgy mondá: megyek! Ki hoztuk őt is, hadd pihenjen itt el, ki hű és igaz vala megérdemli a könyvet s hült pora a nyugodalmat, s már nem soká a sir rideg göröngye hull reá, e titkos kárpit, mely sötét,

nehéz, miként szivemben a bú s fájdalom. Kezedbe adta lelkét jó atyánk! kezedbe adjuk mi is hamvait, engedd utánna hullni könyjeink, hisz vesztességünk éjjelén a köny, az égnek édes enyhe harmata, és hű gyermeked vesztesség nekünk.

Te alkotád, te hívtad létre őt, nemes szívének alvó szent tűzét, te szellemed jött lángra gyújtani, s te hívtad ismét vissza jó atyánk, a föld igáját széttörvén karoddal, hogy lenne porrá, mi porból eredt, és lelke térjen ujra vissza hozzád, lelkek lelkéhez a ki adtad azt.

Óh küldj azért, küld e hitben nekünk enyhet, vigaszt e koporsó felett, s mig könnyjeinktől ázik a por itt, óh mondd, hogy őt mi nem veszítettük el, mig lelke ott fent, emléke itt alant a hű szivekben mindörökre él!

Óh küldj vigaszt szerettének, özvegyének s gyermekeinek, kik jóságát áldják hült porában is. Hints balzsam irt sebökre és velök testvér, rokon, barát, hadd nyerjen enyhet itt a hitben: hogy ki e földön hív vala, egekben üdv jutalma várja azt.

Ötet pedig aluvó szolgálodat, pihentesd itt a sirok éjjelében, az álom édes enyhe karjain; örkedj felette védő szellemeddel, hogy álmait ne bántsa földi zaj; virasszon itt a hű emlékezet e hantokon s a hűség könyjei fakasszanak virágokat reá! lelkét pedig e drága égi lángot, öleld be ismét fényed özönébe, hogy egyesüljön mindörökre véled, ki e földön imádva érted éle. Amen.

UTÓ FOHÁSZ.

Földi pályádat hiven, nemesen megfutott vándortársunk! Nyugodjál csendes békességben, védő karjai között a siri állomnak, örködni fog hamvaid felett a hív emlékezet, s az elhagyott életre a multak ködéből viasszasugárzik érdemed. Sírhalmodon nyíljék reményvirág s példázólag árássza illatát ég felé!

És te égi származásu lélek! lerázva magadról a porhajlékot, hallgass az angyalok hívó énekére, mely a siron tul Isten elébe hív, s mennj hűséged jutalmának elvételére!

Te pedig óh mindenható Isten! kit az epedő lélek óhajtvá sejt, kit a sirok felett kesergő szív remegve érez és imád, Isten, örök és végetlen kutfeje a lételnek, a kezdetnek és végnek! fogadd hozzád tért szolgádat kegyelmesen, ki hittel szolgált neked s hittel ajánlá kezeidbe lelkét, kiszenvedett tetemeit pedig nyugtasd meg a föld porában. Amen.
